

شمس تبریزی

نوشته
محمد علی موحد

نشر نو
با همکاری نشر آسیم
تهران - ۱۳۹۸

فهرست

- ۱ شهر هفتاد بابا / ۱
  - ۲ تخم بطی زیر مرغ خانگی / ۳۷
  - ۳ شمس پرنده / ۷۵
  - ۴ پژواک معارف زمان / ۸۷
  - ۵ شمس در قونیه / ۱۱۳
  - ۶ شمس و مولانا در چه سن و سالی به هم رسیدند؟ / ۱۳۳
  - ۷ تصویر مولانا در مقالات شمس / ۱۴۹
  - ۸ تصویر شمس در کلام مولانا / ۱۶۷
  - ۹ جهان شادمانه شمس / ۱۸۹
  - ۱۰ غروب خورشید / ۲۱۹
- برای مطالعه بیشتر / ۲۳۷
- پیوست الف / ۲۴۷
- پیوست ب / ۲۵۷
- نمایه / ۲۶۹
- نمایه تحلیلی / ۲۷۹

شهر هفتاد بابا

ساربانا بار بگشاز اشتران
 شهر تبریز است و کوی گلستان
 فرّ فردوسی ست این پالیز را
 شعشعه‌ی عرشى ست این تبریز را
 هر زمانی قَنُوح رُوح انگیز جان
 از فراز عرش بر تبریزیان
 (مثنوی، دفتر ششم، ابیات ۱۵-۳۱۱۳)

سابقهٔ فارسی دری در آذربایجان

اندک‌زمانی پس از آنکه نوشتن به فارسی دری در ماوراءالنهر و بلخ و خراسان رواج یافت شاعران و نویسندگان دیگر نقاط ایران نیز در این میدان آمدند و چندی نکشید که پارسی دری زبان مشترک خداوندان قلم در همه ایران گردید. تا آن زمان، زبان مشترک اهل قلم در میان ایرانیان نیز، مانند همهٔ مسلمانان دیگر، عربی بود. دو بخش از کتاب معروف *یتیمه‌الذهر* ثعالبی نیشابوری (متوفی ۴۲۹) از شاعران سوریه و مصر و موصل و عراق سخن می‌گوید و دو بخش دیگر به ایرانیان تازیگوی اختصاص دارد. از ایرانیانی که در آن روزگار، در خارج از تختگاه آل لیث و طاهریان و سامانیان به فارسی می‌نوشته‌اند چیزی به دست ما نرسیده است. طبری روایتی دارد از قول کسی که می‌گوید در سال ۲۳۵ در مراغه